

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวโน้มและอัตราการเจริญเติบโตของเงินทุนภายในของสหกรณ์ ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและพฤติกรรมการออมเงินของสมาชิก แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ และพยากรณ์แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ 5 ปีในอนาคต

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 สภาพสังคม เศรษฐกิจ และพฤติกรรมการออมของสมาชิก

ตอนที่ 1 สภาพสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิก

สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.00 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 (เฉลี่ยแล้ว สมาชิกมีอายุ 41.81 ปี) เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 (เฉลี่ยแล้วมีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน) ทำงานมาแล้ว 21 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกทำงานมาแล้ว 15.95 ปี) และ เป็นสมาชิกสหกรณ์ มาแล้วไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.00 (เฉลี่ยแล้วเป็นสมาชิกมาแล้ว 11.38 ปี)

สมาชิก มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 (เฉลี่ยแล้วมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 2 คน) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 (เฉลี่ยแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ 2 คน) ส่วนใหญ่สมาชิกมีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 60,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.00 (เฉลี่ยแล้วมีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 42,047.56 บาท) มีรายจ่ายครอบครัวต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.00 (เฉลี่ยแล้วมีรายจ่ายครอบครัวต่อเดือน 34,094.12 บาท)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด

สมาชิกทั้งหมดออมเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารของรัฐ (เช่น ธนาคารกรุงไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น) และ ส่วนใหญ่ใช้บริการสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด เป็นแหล่งเงินออมหลัก คิดเป็นร้อยละ 19.00

สมาชิกออมเงินในรูปของสังหาริมทรัพย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีวัตถุประสงค์ในการออมหลายวัตถุประสงค์ คือ เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (ร้อยละ 89.00) ใช้จ่ายเกษียณอายุ (ร้อยละ 57.00) และเพื่อได้ผลตอบแทนจากการออม (ร้อยละ 24.00) ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในการออมเงิน คือ เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (ร้อยละ 89.00) โดยมีปริมาณการออม ดังนี้

1. หุ่นของสหกรณ์ สมาชิกออมไม่เกิน 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.00 (เฉลี่ยแล้ว สมาชิกมีหุ้นในสหกรณ์ 260,376.84 บาท สูงสุด 1,400,000.00 บาท และต่ำสุด 600.00 บาท) โดยมีการสะสมหุ้นรายเดือนระหว่าง 501 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกสะสมหุ้นเดือนละ 1,597.37 บาท สูงสุด 10,000.00 บาท และต่ำสุด 200.00 บาท) และส่วนใหญ่เห็นว่าอัตราการส่งเงินค่าหุ้นรายเดือนมีความเหมาะสมแล้ว ซึ่งสมาชิกส่งเงินค่าหุ้นรายเดือนตามอัตราที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 64.00

2. เงินสด/เงินฝากธนาคาร สมาชิกออมไม่เกิน 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีเงินออมในรูปเงินสด/เงินฝากธนาคาร 185,645.16 บาท สูงสุด 3,000,000.00 บาท และต่ำสุด 2,000.00 บาท)

3. สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ประกันชีวิต กองทุน พันธบัตร หุ้นกู้ ทองคำ สลากออมสิน พิเศษ เงินตราต่างประเทศ ตราสารหุ้น ตราสารทุนต่างๆ ฯลฯ (ยกเว้นหุ้นสหกรณ์) สมาชิกออมไม่เกิน 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีเงินออมในรูปสังหาริมทรัพย์ 106,250.00 บาท สูงสุด 4,000,000.00 บาทและต่ำสุด 10,000.00 บาท)

4. อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ บ้าน ที่ดิน ดิแกแคว ฯลฯ ที่ไม่มีภาระผูกพัน สมาชิกออมไม่เกิน 500,000 บาท และ 1,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกสหกรณ์ มีเงินออมในรูปอสังหาริมทรัพย์ไม่มีภาระผูกพัน 1,255,555.56 บาท สูงสุด 2,500,000.00 บาท และต่ำสุด 200,000.00) และสมาชิกออมในรูปของอสังหาริมทรัพย์ที่มีภาระผูกพันไม่เกิน 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.00 (เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีเงินออมในรูปอสังหาริมทรัพย์มีภาระผูกพัน 483,333.33 บาท สูงสุด 2,500,000.00 บาท และต่ำสุด 150,000.00 บาท)

การใช้บริการเงินฝากกับสหกรณ์ พบว่า สมาชิกใช้บริการเงินฝากกับสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 72.00 เนื่องจากเห็นว่าสหกรณ์ ให้ดอกเบี้ยสูงกว่าสถาบันการเงินอื่น การเดินทางติดต่อสะดวก และการบริการที่รวดเร็วเป็นกันเอง โดยใช้บริการเงินฝากออมทรัพย์พิเศษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.00 มีปริมาณเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเฉลี่ย 26,544.16 บาท สูงสุด 1,200,000.00 บาท และต่ำสุด 500.00 บาท ส่วนสมาชิกที่ไม่ใช้บริการเงินฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ มีเพียงร้อยละ 28.00 เนื่องจากไม่เชื่อมั่นในการบริหารจัดการของสหกรณ์ เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น และสมาชิกมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ไม่สามารถออมเงินได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจูงใจให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้นทั้งในรูปของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางในการจูงใจให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้นทั้งในรูปของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก ไว้ดังนี้

ด้านทุนเรือนหุ้น

ได้แก่ การเพิ่มอัตราเงินปันผล หรือขึ้นค่าควรสูงกว่าอัตราเงินฝากธนาคาร 3-5 เท่า ให้มีการซื้อหุ้นพิเศษ มีการจับรางวัลสำหรับสมาชิกที่เพิ่มหุ้นรายเดือน และกำหนดนโยบายอัตราเงินปันผลเป็นอัตราขั้นต่ำโดยอัตราปันผลจะเพิ่มขึ้นเมื่อผลประกอบการดี

ด้านเงินฝาก

ได้แก่ การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมเงินและมีของสมนาคุณสมาชิกที่ฝากเพิ่ม หรือเปิดบัญชีใหม่ การออกสลากเหมือนสลากออมสินเพื่อให้สมาชิกมีสิทธิลุ้นรางวัล บริการรับฝากเงินโดยหักจากบัญชีเงินเดือนเหมือนการฝากทุนเรือนหุ้นในอัตราเท่ากันทุกเดือน บริการเงินฝากแบบระยะสั้น 2 ปี หรือ 5 ปี ห้ามถอนโดยให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ปรับปรุงการให้บริการให้รวดเร็วขึ้น เพิ่มประเภทของเงินฝากที่มีอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้มากขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกให้เห็นถึงสภาพคล่องต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 ฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด

ฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของสหกรณ์

โดยภาพรวมอาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด มีฐานะการเงินที่มั่นคง พิจารณาได้จากการลดปริมาณเงินกู้ยืมจากภายนอก และระดมทุนจากภายในทั้งในรูปของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลค่าของทุนเรือนหุ้นโดยรวมมากกว่ามูลค่าของเงินรับฝากจากสมาชิก ซึ่งทำให้สหกรณ์ มีทุนเพียงพอในการขยายปริมาณธุรกิจสินเชื่อ รวมทั้งรักษาสภาพคล่องของธุรกิจสหกรณ์ ได้ อีกทั้งสหกรณ์มีการบริหารจัดการสภาพคล่องทางการเงินได้ดี เนื่องจากมีการนำเงินทุนบางส่วนไปลงทุน ซึ่งอยู่ในรูปของเงินลงทุนระยะยาว

ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ยังมีผลการดำเนินงานที่ดี โดยรายได้จากการดำเนินธุรกิจสินเชื่ออันเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งสหกรณ์ สามารถควบคุมต้นทุนเงินทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ดี ส่งผลให้สหกรณ์ มีกำไรเพิ่มขึ้นทุกปี ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์ มีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจก่อให้เกิดกำไรแก่สหกรณ์

ส่วนที่ 3 แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด

การวิเคราะห์แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด ใช้เครื่องมือการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้มโดยวิธีอัตราร้อยละของปีฐานคงที่ โดยใช้ข้อมูลงบการเงินเฉลี่ย 10 ปี (พ.ศ. 2543 – 2552) เป็นฐาน เพื่อหาแนวโน้มการออม

แหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์

แหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิก ซึ่งในช่วงปี 2543 – 2552 สหกรณ์ มีทุนภายในทั้งสิ้นเฉลี่ย 356.33 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเงินทุนภายในของสหกรณ์ ส่วนใหญ่มาจากทุนเรือนหุ้น ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 234.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.75 ของทุนภายในของสหกรณ์ ส่วนเงินรับฝากสมาชิกมีมูลค่าเฉลี่ย 123.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.68 ของทุนภายในของสหกรณ์ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทุนภายในของสหกรณ์ เพิ่มขึ้น คือ ทุนเรือนหุ้น ฉะนั้น หากสหกรณ์ สามารถระดมเงินรับฝากสมาชิกได้มาก ย่อมจะทำให้สหกรณ์ มีทุนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งทุนภายนอก

แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด

การศึกษาแนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2552 ใช้ข้อมูลใน ปี พ.ศ. 2542 เป็นปีฐาน วิเคราะห์โดยวิธีอัตราร้อยละของปีฐานคงที่ พบว่า โดยภาพรวมทุนภายในของสหกรณ์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 40.52 เนื่องจากทุนเรือนหุ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 88.43 แต่เงินรับฝากสมาชิกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 4.93 โดยเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 22.59 เงินรับฝากประเภทออมทรัพย์พิเศษมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 4.38 และเงินรับฝากประเภทประจำมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 40.51

ส่วนที่ 4 พยากรณ์แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด 5 ปีในอนาคต

การพยากรณ์แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด ในอีก 5 ปี (ปี 2553 – 2557) โดยการศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของเงินทุนภายใน (Growth Rate) พบว่า มูลค่าของเงินทุนภายในสหกรณ์ จะเพิ่มขึ้นทุกปี อันเนื่องมาจากมูลค่าหุ้นสะสม ซึ่งเป็นแหล่งทุนภายในที่สำคัญที่สุดของสหกรณ์ จึงส่งผลให้แนวโน้มเงินทุนภายในสูงขึ้น

แต่เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของเงินทุนภายในจะเห็นมีอัตราการเจริญเติบโตแบบหดตัว หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในอนาคตสหกรณ์ อาจประสบภาวะการหดตัวของเงินทุนภายใน และเมื่อพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของสมาชิกก็จะเห็นว่าลดต่ำลงเช่นกัน ฉะนั้น ในอนาคตหากสหกรณ์ ไม่มีนโยบายที่เหมาะสมในการสร้างสมาชิกใหม่ หรือขยายฐานเงินฝาก รวมทั้งรักษาระดับทุนเรือนหุ้นไว้ ในอนาคตสหกรณ์ อาจจะประสบปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ และอาจจะต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกได้

ส่วนที่ 5 แนวทางในการจูงใจให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้นทั้งในรูปของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก
 แนวทางในการจูงใจให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้นทั้งในรูปของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก มีดังนี้

1. เพิ่มอัตราเงินปันผล หรือขึ้นค่าควรสูงกว่าอัตราเงินฝากธนาคาร 3-5 เท่า
2. ให้มีการซื้อหุ้นพิเศษ
3. มีการจับรางวัลสำหรับสมาชิกที่เพิ่มหุ้นรายเดือน
4. กำหนดนโยบายอัตราเงินปันผลเป็นอัตราขั้นต่ำ โดยอัตราปันผลจะเพิ่มขึ้นเมื่อผลประกอบการดี
5. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมเงิน และมีของสมนาคุณสมาชิกที่ฝากเพิ่ม หรือเปิดบัญชีใหม่
7. ออกสลากเหมือนสลากออมสิน เพื่อให้สมาชิกมีสิทธิ์ลุ้นรางวัล
8. ควรมีบริการฝากเงินโดยหักจากบัญชีเงินเดือนเหมือนฝากทุนเรือนหุ้นในอัตราเท่ากันทุกเดือน
9. ควรมีบริการแบบเงินฝากระยะสั้น 2 ปี หรือ 5 ปี ห้ามถอน โดยให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทออมทรัพย์
10. ปรับปรุงการให้บริการให้รวดเร็วขึ้น
11. เพิ่มประเภทของเงินฝากที่มีอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน
12. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้มากขึ้น
13. สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก ให้เห็นถึงสภาพคล่องต่าง ๆ

อภิปรายผล

สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด เป็นสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีเกื้อกูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ แต่การที่สหกรณ์จะสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดีจะต้องมีเงินทุนเพียงพอในการดำเนินงาน โดยแหล่งทุนที่สำคัญของสหกรณ์ คือ แหล่งเงินทุนภายในที่ระดมได้จากทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝาก ฉะนั้น เงินออมจากสมาชิกจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการศึกษานี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกจะเป็นครัวเรือนที่มีผู้มีรายได้เฉลี่ย 2 คน ไม่มีรายได้ 2 คน และมีรายได้ที่สูงกว่ารายจ่ายเพียง 8,000 บาทต่อครัวเรือน ส่วนต่างดังกล่าวสมาชิกออมไว้กับสหกรณ์และสถาบันการเงินของรัฐ ในรูปเงินฝากธนาคารทั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และออมทรัพย์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวัญวัลย์ ชุมวรฐายี (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด พบว่า ครัวเรือนมีสมาชิกผู้พึงพิง 2 คน สมาชิกออมเงินในรูปเงินฝากและหุ้นกับสหกรณ์เป็นผลจากความเชื่อมั่นในฐานะความมั่นคงของสหกรณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของอัมพรพรรณ เสริมสินไพบุลย์ (2549) ที่ศึกษาการวิเคราะห์การออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำกัด พบว่า ครัวเรือนมีสมาชิกผู้พึงพิง 1-2 คน มีรายได้สูงกว่ารายจ่ายเฉลี่ย 5,000 บาท สมาชิกออมในรูปสหกรณ์ออมทรัพย์มากกว่าออมทรัพย์ แต่สมาชิกออมเงินกับสถาบันการเงินภายในและภายนอกควบคู่กันนอกจากนี้ พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาคภูมิ มะลิวัลย์ (2550) วิมลรัตน์ สุวรรณชัยยง (2550) และประยงค์ อุศิริสิน (2551) ที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการออมของครัวเรือนไว้กับสถาบันการเงินที่มุ่งออมในรูปเงินฝากและหุ้นสหกรณ์

สำหรับแนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 40.52 (ในระยะเวลา 10 ปี) หรือเฉลี่ยร้อยละ 4.05 ต่อปี ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินทุนภายในเกิดจากการเพิ่มขึ้นของหุ้นเรือนหุ้น (การเพิ่มหุ้นของสมาชิก) มากกว่าการเพิ่มของเงินรับฝาก สอดคล้องกับการศึกษาของปิยะนุช นกน้อย (2551) และมนตรี สังวรภรณ์ (2551) ซึ่งพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเพียงพอของเงินทุนอันเป็นผลจากการระดมเงินทุนภายใน (จากหุ้นและเงินรับฝาก) แต่อาจจะต้องมีการเฝ้าระวังทางการเงินในด้านทุนสำรองต่อสินทรัพย์รวมที่สหกรณ์ไม่เพียงพอต่อความเสี่ยงทางการเงิน

สำหรับการพยากรณ์แนวโน้มเงินทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำกัด ในอนาคต พบว่า เงินทุนภายในจากทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นของเงินรับฝากจะชะลอตัวหากสหกรณ์ไม่มีการดำเนินนโยบายทางด้านการระดมเงินฝาก ซึ่งสหกรณ์ต้องแข่งขันกับสถาบันการเงินภายนอก (เช่น นโยบายด้านประเภทเงินฝาก และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก) อาจทำให้เงินทุนโดยรวมชะลอตัวได้ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของวิลาวัลย์ ศิลปะสร (2548) ที่ศึกษาแนวโน้มการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำกัด ที่พบว่าทั้งหุ้นและเงินรับฝากของสหกรณ์จะมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการศึกษาของนลินี เขียวขจี (2549) ที่ศึกษาถึงผลการดำเนินงานและแนวโน้มธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ กรมสื่อสารทหารอากาศ จำกัด ที่พบว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ของสหกรณ์เกิดจากการขยายตัวของทุนสหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุนเรือนหุ้น อันเป็นผลจากการเพิ่มหุ้นของสมาชิก

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยมีแนวทางในการมุ่งใจให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก ดังนี้

แนวทางในการมุ่งใจให้สมาชิกมีการออมทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น

1. เพิ่มอัตราเงินปันผล หรือขึ้นค่าควรสูงกว่าอัตราเงินฝากธนาคาร
2. ควรจัดตามกิจกรรมการซื้อหุ้นพิเศษ และมีกิจกรรมส่งเสริมการออมสำหรับหุ้นพิเศษ
3. แจกรางวัล ของชำร่วย หรือของที่ระลึกให้แก่สมาชิกที่เพิ่มหุ้น เปิดบัญชีใหม่ หรือฝากเพิ่มในวันโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิดของสมาชิก หรือเทศกาลพิเศษต่าง ๆ
4. กำหนดนโยบายอัตราเงินปันผลเป็นอัตราขั้นต่ำ โดยอัตราปันผลจะเพิ่มขึ้นเมื่อผลประกอบการดี

แนวทางในการมุ่งใจให้สมาชิกมีการฝากเงิน/ใช้บริการเงินฝากเพิ่มขึ้น

1. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด (แต่มีอัตราที่สูงกว่าเพื่อสร้างแรงจูงใจในการฝากเงิน)
2. ออกสลากเหมือนสลากออมสิน เพื่อให้สมาชิกมีสิทธิลุ้นรางวัล ควรมีบริการฝากเงินโดยหักจากบัญชีเงินเดือนเหมือนฝากทุนเรือนหุ้นในอัตราเท่า ๆ กัน

3. จัดโครงการเงินฝากชนิดพิเศษต่าง ๆ (ระยะยาว) ที่ให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น ๆ หรือมีผลประโยชน์ตอบแทนโดยอ้อม เช่น เงินฝากประกันชีวิต โครงการเกษียณอายุ โครงการแปลงปันผลเป็นเงินฝาก (เพื่อส่งเสริมการออม) โครงการสัจจะออมทรัพย์ เป็นต้น

4. ควรมีการขยายฐานเงินฝากและประเภทผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับสภาพกับสภาพการแข่งขันรับของธนาคารพาณิชย์ ที่มุ่งเอาใจใส่ต่อลูกค้าที่มีสภาพเศรษฐกิจและพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน

5. จัดโครงการเงินฝากชนิดพิเศษ ที่ให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น ๆ โดยมีช่วงระยะเวลาของโครงการสั้น เพื่อจูงใจให้สมาชิกฝากเงินเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากต้องไม่สูงกว่าอัตราเงินปันผลเฉลี่ยของสหกรณ์

6. ปรับปรุงการให้บริการด้านเงินฝากให้มีความทันสมัย โดยนำระบบ ATM มาใช้ในงานสหกรณ์ เพื่อความสะดวกของสมาชิก หรือจัดบริการเจ้าหน้าที่บริการรับฝากเงินนอกสถานที่

7. เพิ่มผลิตภัณฑ์เงินฝากที่มีอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น เหมือนธนาคารพาณิชย์

8. ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเพิ่มมูลค่าหุ้น โดยเน้นเรื่องการออมเป็นหลัก หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออมเงิน ผ่านสื่อต่าง ๆ สม่ำเสมอ รวดเร็ว ให้หลากหลายช่องทาง เช่น จัดทำบอร์ดของสหกรณ์ให้มีในทุกหน่วยงาน e-mail ของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบ หรือจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ตามความต้องการของสมาชิกหรือบุคลากร โดยการสำรวจความต้องการในแต่ละปี เพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมกับกิจกรรมสหกรณ์โดยอ้อม ซึ่งจะทำให้บุคลากรใกล้ชิดกับสหกรณ์มากขึ้น ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสหกรณ์

9. ชี้แจงให้สมาชิกเห็นถึงผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการเพิ่มมูลค่าหุ้น ทั้งนี้ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกถึงความมั่นคงของสหกรณ์ และสภาพคล่องต่าง ๆ

10. เพิ่มผลประโยชน์จากการสะสมหุ้นหรือเงินฝากสมาชิก เช่น การใช้เงินหุ้นหรือเงินฝากค้ำประกันเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยพิเศษ มีสวัสดิการคุ้มครองเงินหุ้นหรือเงินฝาก เป็นต้น

11. ส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยขยายฐานลูกค้า จากสมาชิกไปสู่ครอบครัวสมาชิก หรือจากบุคคลไปสู่หน่วยงาน หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยให้อัตราดอกเบี้ยพิเศษที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เพื่อดึงดูดใจให้มาฝากเงินกับสหกรณ์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการเงินทุนที่เหมาะสมในภาพรวม
2. ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของสมาชิกต่อการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำกัด เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจของสมาชิก
3. ศึกษาแนวทางการกำหนดนโยบายการระดมเงินทุนภายใน (หุ้นและเงินรับฝาก) สหกรณ์ในการระดมทุน และแข่งขันได้กับสถาบันการเงินภายนอก
4. ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์และด้านบัญชี เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเงินทุนที่ระดมได้จากสมาชิกให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. ศึกษาความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ เพื่อให้การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก การให้สินเชื่อ และการจ่ายเงินปันผลอยู่บนพื้นฐานของต้นทุนและผลตอบแทนของแหล่งที่มาของเงินทุนที่แท้จริง
6. ศึกษาการสร้างแรงจูงใจ และการสร้างแรงจูงใจในการออมของสมาชิกที่มีต่อผลิตภัณฑ์เงินฝากของสหกรณ์และมาตรการการระดมหุ้นจากสมาชิกของสหกรณ์เพื่อสร้างความมั่นคงในการระดมเงินทุนภายในของสหกรณ์ในอนาคต